

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА МОДРИЧА
НАЧЕЛНИК – ОПШТИНСКА УПРАВА
Одјељење за привреду и друштвене дјелатности**

**Извјештај о реализацији Локалног акционог плана за
унапређење положаја ромске популације на подручју
општине Модрича у 2021. години**

Модрича, фебруар 2022. године

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Локални акциони план за унапређење положаја ромске популације на подручју општине Модрича за период 2019-2023. година усвојен је 14.06.2019. године на 26. редовној сједници Скупштине општине Модрича.

Локални акциони план за унапређење положаја ромске популације је документ који на плански и систематичан начин разматра положај и проблеме ромске популације на подручју општине са приједлогом мјера за побољшањем услова њиховог живота. Акциони план општине Модрича је израђен у сарадњи са Мисијом ОСЦЕ-а у Босни и Херцеговини.

Сам документ представља дефинисање конкретних корака и смјерница рјешавања потреба ромске популације кроз ангажовање капацитета свих релевантних актера у заједници. Усвојен Локални акциони план за Роме је и услов за аплицирање приједлога пројеката ка донаторима за добијање новчаних средстава у циљу смањења угрожености и побољшања положаја Рома.

Законски оквир за израду овог плана на нивоу Републике Српске је Устав РС и Закон о заштити припадника националних мањина („Службени гласник Републике Српске“ број 2/05) којим се уређују права и обавезе припадника националних мањина у Републици Српској и обавезе органа власти у Републици Српској да поштују и штите, очувају и развијају етнички, културни, језички и вјерски идентитет сваког припадника националне мањине у РС, који је држављанин БиХ и РС. Национална мањина у смислу овог закона је дио становништва – држављана БиХ и РС који не припадају ни једном од конститутивних народа, а сачињавају је грађани истог или сличног етничког поријекла, исте или сличне традиције, обичаја, вјеровања, језика, културе и духовности и блиске или сродне историјске прошлости и других карактеристика.

Роми су најбројнија национална мањина на подручју општине Модрича. Радно способно становништво се углавном бави прикупљањем секундарних сировина, а врло мали број се бави предузетништвом.

Проблеми које је потребно превазићи, а који се односе на ромску популацију су: низак ниво образовања, неадекватни услови становања, социјална искљученост, недовољна интегрисаност у модерне токове живота и изузетно мали број запослених.

У циљу припреме овог извјештаја у обзир су узете расположиве информације о најважнијим активностима проведеним на подручју општине Модрича које се односе на Роме.

Извјештај се односи на 2021. годину, а приказани подаци су раздвојени по дефинисаним областима Акционог плана.

ОБРАЗОВАЊЕ

Подршка образовању Рома је од суштинског значаја у борби против сиромаштва, за интегрисање Рома у образовни систем, те је посебно важна изградња свијести о неопходности и важности образовања.

ОШ „Свети Сава“ укупно похађа 847 ученика. Од тог броја 46 ученика су из ромских породица што је за 7 ученика мање у односу на претходну школску годину. У школску 2021/22 уписано је нових 7 ученика (6 дјечака и 1 дјевојчица). Број ромске дјеце разврстан по разредима које похађају и полу је слjedeћи:

Разред	М	Ж	Укупно ученика	Учешће у секцијама		
				М	Ж	Укупно
Први разред	6	1	7	0	0	0
Други разред	2	5	7	0	1	1
Трећи разред	4	2	6	0	0	0
Четврти разред	2	5	7	0	1	1
Пети разред	4	3	7	1	0	1
Шести разред	1	4	5	0	0	0
Седми разред	2	5	7	0	2	2
Осми разред	0	0	0	0	0	0
Девети разред	0	0	0	0	0	0
Укупно:	21	25	46	1	4	5

У ваннаставне активности школе укључено је укупно 5 ученика и то:

- Ритмичка секција – једна ученица другог разреда;
- Ликовну секцију – два ученика (један дјечак из петог разреда и једна дјевојчица из четвртог разреда);
- Хор – двије дјевојчице из седмог разреда.

ОШ „Свети Сава“ у циљу побољшања успjеха ромских ученика и подстицања редовног похађања наставе обавља индивидуалне разговоре са родитељима / старатељима ромске дјеце.

У СШЦ „Јован Цвијић“ уписана је једна ученица из ромске породице у други разред економске школе (смјер економски техничар).

На подручју општине Модрича нема Рома који студирају.

У циљу већег укључивања ромске дјеце у систем образовања породицама са четворо и више дјеце, на почетку школске године, извршена је и подјела ваучера за куповину школског прибора. С обзиром да је мањи број ученика који се школују ове школске године мањи је и број породица које су оставиле право на кориштење ваучера за 5 породица у односно на прошлу годину. Број ромских породица са четворо и више дјеце које имају дјecu школског узраста је 10, а двадесеттoје дјеце је добило ваучере вриједности од по 30,00 КМ за куповину школског прибора (укупно 690,00 КМ).

ЗАПОШЉАВАЊЕ

Према подацима Завода за запошљавање на крају 2021. године у евиденцији се налазило 5 Рома (2 особе женског пола и 3 особе мушког пола), а

у питању су НК радници. У претходне двије године на евиденцији Завода није било особа женског пола које су активно тражиле запослење.

Биро Модрича редовно обавјештава припаднике ромске заједнице који су на њиховој евиденцији о актуелним јавним позивима Завода за запошљавање и samozapoшљавање, као и о тренутној понуди послова на тржишту рада који одговарају њиховим квалификацијама.

У току 2021. године био је расписан јавни позив од стране Завода за запошљавање РС по програму запошљавања Рома, али није било пријављених корисника програма са подручја општине Модрича, нити су се Роми пријављивали на програм запошљавања код послодавца.

Међународна организација Care International и Удружење „Ромска дјевојка – Романи ћеј“ из Прњавора реализовали су пројекат под називом „Промовисање људских права и инклузије Ромкиња и младих“ који је финансијски подржан кроз програм Европске уније, Европске иницијативе за демократију и људска права (EIDHR) у Босни и Херцеговини. Пројекат је био усмјерен на подршку женама и младима, циљној групи која је у ромским заједницама на маргинама дешавања, односно која уједно представља и будућност ових заједница, у случају младих. У пројекат је директно било укључено 50 младих и преко 50 жена, а реализован је на подручју општина: Витез, Травник, Доњи Вакуф, Прњавор, Вукосавље и Модрича.

На подручју општине Модрича 5 жена Ромкиња је учествовало на дводневној радионици израде бизнис плана од којих је једна жена добила средства за пружање услуга одржавања домаћинства (прања тепиха и прозора, кошење траве), затим у склопу истог пројекта 2 дјевојке су учествовале на едукацији оснаживања у оквиру које су написале своје иницијативе за набавку школског прибора за 10-оро социјално најугроженије дјеце, те су држале радионице за ромску дјецу и њихове родитеље на тему важности школовања.

ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ, СТАНОВАЊЕ И ЗАШТИТА ОКОЛИНЕ

У сарадњи са Care International и Удружењем „Ромска дјевојка – Романи ћеј“ из Прњавора реализован је и пројекат малих грантова под називом „Побољшање инфраструктурних услова у Новосадској улици“. Укупна вриједност пројекта је 5.873,05 КМ, од тог износа Општина је уложила 1.000,00 КМ, а остало су средства донатора. Кроз пројекат је асфалтиран дио Новосадске улице (50m) и постављене су 4 сијалице на стубове јавне расвјете, такође у Новосадској улици.

На основу „Декларације о интеграцији Рома“ коју су усвојиле земље Западног Балкана покрећу се интензивније активности легализације стамбених насеља или објеката у којима живе Роми. Општина Модрича је исказала потребу за легализацијом стамбених објеката, а Министарство за људска права и избјеглице БиХ ће у сарадњи са општинама извршити географско мапирање ромских насеља у укупно 26 локалних заједница на подручју БиХ, те добијене

податке ће користити за даљи процес припреме пројеката и тражење донаторских средстава.

У име Општине Модрича је за реализацију пројекта „Мапирање насеља / локалних заједница у којима живе Роми“ именована контакт особа за овај пројекат (Душанка Лејић). Министарство за људска права и избјеглице БиХ је од октобра 2021. године започело мапирање нелегалних ромских насеља које је завршено у 15 јединица локалне самоуправе, а осталих 11 међу којима је и општина Модрича ће бити реализовано 2022. године.

УКЉУЧИВАЊЕ РОМА У ДРУШТВЕНИ ЖИВОТ

Међуетничка клима на подручју општине је одлична, уопште не постоји дискриминација на етничкој основи. Сви Роми имају апсолутна иста права као и припадници других етничких скупова. Општина Модрича укључује све више Рома у све друштвене токове, нарочито у домену образовања и запошљавања, те кориштења услуга социјалне и здравствене заштите.

С обзиром на тренутну епидемиолошку ситуацију у 2021. години нису одржаване традиционалне манифестације на подручју општине.

Мајке које су у 2021. години родиле треће и наредно дијете нису ни прошле године, иако није било званичног пријема, остале ускраћене за надокнаду и пригодне поклоне за дјецу. Седам мајки из ромских породица су, као и остале мајке добиле по 300,00 КМ.

Општина Модрича се 2021. године укључила у пројекат „Пријатељи породице“ који реализује Удружење „За породицу“ из Бања Луке на основу којег су породице са троје и више дјеце добиле могућност преузимања Поносне картице на основу које могу остварити попуст приликом куповине роба и услуга. Укупно 258 породица је добило картицу, од тог броја 25 ромских, а попуст за куповину на подручју општине Модрича обезбјеђује 28 пословних субјеката.

Са аспекта социјалне заштите припадницима ромске популације обезбијеђен је приступ информацијама и правима из свих области дјелатности које пружа Центар за социјални рад у складу са законским актима.

Право на додатак за помоћ и његу другог лица остварила су 3 корисника, два пунољетна и једно малољетно лице. Током 2021. године није било захтјева за смјештај ромске дјеце у хранитељске породице, али је реализовано право на смјештај троје малољетне ромске дјеце у ЈУ Дом за дјецу и омладину без родитељског старања „Рада Враћешевић“ у Бања Луци.

Право на једнократну новчану помоћ остварила су 23 пунољетна лица (9 за основне животне намирнице, 4 за лијечење, 4 за набавку лијекова, 3 за помоћ у измирењу трошкова сахране, 1 за помоћ при измирењу дуга електричне енергије и 2 за помоћ при куповини школског прибора).

Процјену потреба и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју прошло је двоје дјеце. Остварена су права на увјерења о брачним и породичним обавезама за 4 подносиоца, о социјалном статусу ради доказа у другим

поступцима за 3 подносилаца, те препоруке ради ослобађања плаћања такси у другим поступцима за једног подносиоца. Ради заштите права и интереса малолетне дјеце издато је 6 Мишљења о оправданости издавања путних исправа.

У погледу породичноправне заштите, одлука о повјери дјетета из ванбрачне заједнице није било, док се у 4 породице савјетодавно радило на уређењу породичних односа. За 5 породица обезбјеђена је подршка и рад са истим у случају насиља у породици. У 2021. години 10 лица (2 пунољетна и 8 малолетних) је било смјештено у Сигурну кућу, гдје им је пружена психосоцијална подршка и подршка у остваривању права.

Са припадницима ромске популације, како пунољетним, тако и малолетним радило се и на сузбијању друштвено неприхватљивих облика понашања. У оквиру једног предмета радило се на сузбијању просјачења, достављене су социјалне анамнезе за 5 лица која су ступила на издржавање казне затвора, а за 8 лица је достављено обавјештење о издржаној казни затвора. Превентивно се дјеловало у 5 случајева непохађања наставе од стране дјеце ромске националности.

Поред наведених активности, Центар за социјални рад Модрича је успио задобити пуно повјерење становништва ромске националности. Ово се огледа у чињеници да се исти обраћају како за помоћ, тако и за савјет, без обзира да ли се радило о правима која требају да остваре или потешкоћа у свакодневном функционисању.

Право на здравствену заштиту Роми остварују у складу са одредбама Закона о здравственом осигурању на исти начин и под истим условима као и други грађани Републике Српске. Тачне податке о здравственом стању и здравственој заштити Рома није могуће утврдити на основу званичне статистике, будући да се здравствени и други подаци везани за здравствени систем, не воде по националној припадности становништва.

ПРИОРИТЕТНИ ЦИЉЕВИ ЗА РЈЕШАВАЊЕ У 2022. години:

Образовање:

- Веће укључивање ромске дјеце у школске активности;
- Подстицање ромске популације за наставак школовања (средња школа, факултет);
- Едуковање родитеља дјеце ромске националности о потреби укључивања дјеце у образовни систем;
- Побољшање услова за безбједан долазак ромске дјеце у школу.

Запошљавање:

- Анимирање Рома за учешће у програмима запошљавања и самозапошљавања;
- Постизање одговарајућег степена образовања и стручности прилагођених потребама тржишта рада (доквалификација и преквалификација);
- Успостављање базе података о образовној структури, квалификованости и радној способности незапослених Рома;
- Обука за писање пословног плана и покретање сопственог бизниса.

Стамбено збрињавање:

- Изградња и санација стамбених објеката за Роме;
- Реконструкција путне инфраструктуре;
- Организовање акција чишћења терена од отпада;
- Легализација објеката у којима живе Роми.

Укључивање Рома у друштвени живот:

- Едукативне радионице;
- Подизање нивоа свијести о значају превентивне здравствене заштите кроз организовање превентивних здравствених прегледа;
- Организовање културних манифестација за Роме.

ОБРАЋИВАЧ:

**Одјељење за привреду и
друштвене дјелатности**

ПРЕДЛАГАЧ:

Начелник општин